

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI-4101-012-02/2014

P/14/042

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 4, 25-520 Kielce

T +48 41 249 91 00, F +48 41 249 91 05

lki@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/042 – Poszukiwanie osób zaginionych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 lipca 2012 r. do dnia zakończenia kontroli.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Marzena Baradziej, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 90212 z dnia 7 lipca 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim, Al. 3 Maja 9, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski (dalej: KPP Ostrowiec Św.).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Nadkomisarz Tomasz Zawadzki, Komendant Powiatowy Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim (dalej: Komendant) od 14 lutego 2013 r. Poprzednio funkcję Komendanta Powiatowego w okresie od 1 lipca 2008 r. do 12 lutego 2013 r. pełnił inspektor Grzegorz Hudomięt, a w dniu 13 lutego Pierwszy Zastępca Komendanta Powiatowego Policji nadkomisarz Mirosław Dryjas ¹ . (dowód: akta kontroli str. 3-12)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości ² działalność Komendy Powiatowej Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim w okresie od 1 lipca 2012 r. do dnia zakończenia kontroli w zakresie poszukiwania osób zaginionych oraz identyfikacji nieznanymi zwłok ludzkich (dalej: NN zwłok).
Uzasadnienie oceny ogólnej	Na powyższą ocenę wpłynęła wysoka skuteczność pracy wyspecjalizowanego Zespołu Poszukiwań i Identyfikacji Osób (dalej: Zespół Poszukiwań) oraz poszukiwanie przez funkcjonariuszy nowych form zdobywania informacji o osobach zaginionych. Na dzień rozpoczęcia kontroli, wszystkie sprawy prowadzone przez Wydział Kryminalny, w których zawiadomienia o zaginięciu złożono od 1 lipca 2012 r. do 30 czerwca 2014 r. zostały zakończone. Jako dobrą praktykę należy uznać występowania w długotrwałe prowadzonych sprawach do Centrum Informacji Gospodarczej w Warszawie o wyrażenie opinii dotyczącej możliwości zastrzeżenia dokumentów osób zaginionych. Stwierdzone nieprawidłowości polegały na niewłaściwej kwalifikacji zaginięć w dwóch przypadkach spośród 15 badanych oraz w jednym, na braku niezwłocznej rejestracji zaginięcia osoby w ewidencji policyjnej. Z uwagi na krótki okres poszukiwań, nie pociągało to jednak za sobą nieprawidłowego prowadzenia czynności. W przypadku zgłoszenia zaginięć zakwalifikowanych do kategorii I, w czterech na sześć przypadków nie wysyłano sporządzanych notatek służbowych do właściwej ds. poszukiwań komórki Komendy Wojewódzkiej Policji w wymaganej formie, a w żadnym przypadku żadnej informacji o zaginięciu nie przesyłano do Komendy Głównej Policji. W dwóch sprawach zakwalifikowanych jako poszukiwania kategorii I z sześciu badanych, nie wykonywano wszystkich, obligatoryjnych czynności, określonych w zarządzeniu nr 124

¹ Zgodnie z § 18 ust. 3 zarządzenia nr 21 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 maja 1993 r. w sprawie funkcjonowania organizacji hierarchicznej w Policji.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

Komendanta Głównego Policji z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanych zwłok oraz szczątków ludzkich (dalej: zarządzenie nr 124), które mogły zwiększyć efektywność lub skrócić czas ich trwania.

Ponadto w jednym przypadku spośród dwóch objętych badaniem, dokonano niepełnej rejestracji okoliczności ujawnienia NN zwłok w ewidencji policyjnej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania związane z poszukiwaniami osób zaginionych

Opis stanu
faktycznego

1.1. Uwarunkowania organizacyjne

W okresie objętym kontrolą (od 1 lipca 2012 r. do 10 października 2014 r.), zadania związane z poszukiwaniem osób zaginionych oraz identyfikacją osób i zwłok, realizował liczący od trzech do pięciu funkcjonariuszy Zespół Poszukiwań³ usytuowany w Wydziale Kryminalnym KPP Ostrowiec Św. (dalej: Wydział KR). Poszukiwaniami nieletnich⁴ zajmował się wyznaczony funkcjonariusz Wydziału d/w z Przestępczością Przeciwko Mieniu i Przestępczością Nieletnich KPP Ostrowiec Św. (dalej: Wydział MN). Nadzór nad poszukiwaniami, zgodnie z kartami opisu stanowisk pracy realizowali naczelnicy i zastępcy naczelników ww. wydziałów.

Powyższe rozwiązanie było zgodne z zapisami w regulaminie organizacyjnym obowiązującym w kontrolowanym okresie, rozkazach organizacyjnych⁵ oraz w kartach opisu stanowisk pracy⁶ funkcjonariuszy Wydziału KR i MN. (dowód: akta kontroli, str. 13-67)

W KPP Ostrowiec Św. nie prowadzono audytów i kontroli wewnętrznych, ani zewnętrznych w zakresie poszukiwań osób zaginionych. Naczelnicy wydziałów KR i MN sprawowali nadzór w ramach kontroli funkcjonalnej, zawierając wytyczne w kartach nadzoru będących jednym z obligatoryjnych elementów teczki poszukiwań. Ponadto Komendant wyjaśnił, że *bieżące czynności poszukiwawcze są omawiane podczas codziennych odpraw ze służbą dyżurną i kierownictwem KPP, gdzie weryfikowana jest poprawność przyjętej kategorii poszukiwań i podjęte działania.* (dowód: akta kontroli, str. 343-344)

Jeden z dziewięciu funkcjonariuszy, którzy w okresie objętym kontrolą byli członkami Zespołu Poszukiwań, uczestniczył w szkoleniu centralnym⁷ dotyczącym funkcjonowania systemu Child Alert zaś jeden z ww. funkcjonariuszy⁸ ukończył w bieżącym roku kurs specjalistyczny⁹ w Szkole Policji w Pile. Wszyscy funkcjonariusze Wydziału KR zapoznani zostali z terminami rejestracji informacji w Krajowym Systemie Informacyjnym Policji (dalej: KSIP). Ponadto 25 funkcjonariuszy Wydziałów KR, MN i PG zostało przeszkolonych w zakresie prawidłowości sporządzania protokołu o zaginięciu osoby i właściwej kategoryzacji poszukiwań w dniu 4 sierpnia 2014 r. tj. w trakcie kontroli NIK. Wyniki anonimowej ankiety przeprowadzonej wśród prowadzących czynności poszukiwawcze oraz służby dyżurnej wskazują jednak na pilną potrzebę szkoleń specjalistycznych¹⁰, prowadzonych przez praktyków, które odnosiłyby się bezpośrednio do zagadnienia

³ Utworzony w Wydziale Kryminalnym KPP Ostrowiec Św. rozkazem organizacyjnym nr 3/08 z dnia 28 listopada 2008 r. (data wejścia w życie 1 stycznia 2009 r.).

⁴ Dotyczy wychowanków z placówki poprawczej (opiekuńczej), którzy samowolnie się z niej oddalili lub do niej nie powrócili w wyznaczonym terminie oraz uciekinierów z domu rodzinnego.

⁵ Nr 2/13 z dnia 16 września 2013 r. w sprawie uchylecia i wprowadzenia etatu oraz nr 1/14 z dnia 14 marca 2014 r. w sprawie zmian organizacyjnych.

⁶ Poszukiwanie nieletnich w kartach opisu stanowisk pracy przypisane zostało jako zadanie do realizacji na każdym stanowisku w Wydziale MN, faktycznie zadanie realizował jeden funkcjonariusz.

⁷ W miesiącu październiku 2013 r.

⁸ W Zespole Poszukiwań od dnia 14 kwietnia 2014 r.

⁹ Kurs ten obejmuje swym zakresem m.in. informacje z zakresu metodyki prowadzenia poszukiwań osób zaginionych i ukrywających się.

¹⁰ Połowa ankietowanych uznała, że dostęp do szkoleń centralnych jest niewystarczający.

poszukiwań zaginionych i wskazywałyby algorytmy precyzujące kolejność podejmowanych czynności. (dowód: akta kontroli, str. 58-59, 68-78)

Staż pracy funkcjonariuszy prowadzących czynności poszukiwawcze wchodzących w skład Zespołu Poszukiwań wynosi od dwóch miesięcy do 4 lat i 10 miesięcy. Funkcjonariusz Wydziału MN zajmujący się poszukiwaniami nieletnich posiada w tym zakresie trzyletni staż pracy. (dowód: akta kontroli, str. 62-65)

W okresie od 1 lipca 2012 r. do 1 czerwca 2014 r. Wydział KR prowadził 95 spraw dotyczących zgłoszonych zaginięć¹¹, a Wydział MN - 222 poszukiwania nieletnich¹². Do dnia rozpoczęcia kontroli, poszukiwania w dwóch sprawach (dotyczące wychowanków zakładu poprawczego, którzy nie powrócili z przepustki) pozostawały niezakończone. (dowód: akta kontroli, str. 79-87, 90-102)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Opis stanu
faktycznego

1.2. Przyjmowanie zawiadomień o zaginięciu osoby

Kontrolą objęto 15 spraw prowadzonych przez KPP Ostrowiec Św., w których zawiadomienia o zaginięciu osoby złożono w okresie od 1 lipca 2012 r. do 1 czerwca 2014 r., w tym pięć zakwalifikowanych w dniu zgłoszenia do kategorii I, siedem zakwalifikowanych do kategorii II oraz trzy zakwalifikowane do kategorii III. W 14¹³ objętych analizą sprawach, funkcjonariusze przyjmujący zawiadomienia o zaginięciu osoby ustalali większość danych, niezbędnych w procesie prowadzenia poszukiwań, takich jak m.in. pełne dane personalne, cechy wyglądu zewnętrznego, opis ubioru, opis przedmiotów posiadanych w czasie zaginięcia, miejsce i okoliczności zaginięcia, wymaganych zarządzeniem nr 124.

Wystąpiły jednak przypadki uchybień polegających na pozostawieniu niewypełnionych pól formularza, na którym przyjmowano informację o zaginięciu osoby, m.in. w przypadku informacji o grupie krwi (w 10 sprawach), o wyrażeniu lub nie zgody na publikację zdjęcia osoby zaginionej na portalu Komendy Głównej Policji (dalej: KGP) i w środkach masowego przekazu¹⁴ (w dwóch przypadkach), o opisie przedmiotów posiadanych w czasie zaginięcia, w tym numeru telefonu komórkowego osoby zaginionej (w jednej ze spraw). Nie ustalono także nazw kont internetowych portali społecznościowych, do których osoba zaginiona należała (w 13 przypadkach), nie określono dotychczas podjętych czynności poszukiwawczych (w trzech przypadkach), ani informacji o stanie zdrowia (w dwóch sprawach), nie wypełniono pola dotyczącego czasu trwania i skutków poprzednich oddaleń z miejsca pobytu (jeden przypadek). Z wyjaśnień nadkomisarza Tomasza Zawadzkiego, Komendanta Powiatowego Policji wynika, że składający zawiadomienie nie posiadali szczegółowej wiedzy o wszystkich wymaganych faktach, a funkcjonariusze nie zachowali należytej staranności sporządzając przedmiotowy dokument. (dowód: akta kontroli, str. 103-118)

Spośród 14 przyjętych w KPP Ostrowiec Św. zawiadomień o zaginięciu, wszystkie zarejestrowano niezwłocznie w ewidencji policyjnej. W 12 sprawach sporządzono także notatkę, o której mowa w § 5 ust. 1 Zarządzenia Nr 124, zawierającą dodatkowe ustalenia i informacje uzyskane w trakcie przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu osoby. W 2 sprawach¹⁵ funkcjonariusze przyjmujący zawiadomienie nie sporządzili ww. notatki co, jak wyjaśnił Komendant, wynikało z mylnego ich przeświadczenia, że w ten sposób wyczerpali ujawnienie wszelkich niezbędnych informacji o osobie zaginionej. Komendant podkreślił jednocześnie, że notatka stanowi powielenie treści zawartych w zawiadomieniu. (dowód: akta kontroli, str. 119-169, 506)

¹¹ W tym 20 zaginięć kategorii I, 74 – kategorii II i jedno - kategorii III.

¹² W tym jedno zaginięcie kategorii I.

¹³ Analizą w zakresie przyjmowania zawiadomień objęto 14 spośród 15 badanych spraw, ponieważ w sprawie W.W. (KR-MB-5471/46/12) zawiadomienie o zaginięciu przyjęto w innej jednostce Policji.

¹⁴ Nie zaznaczono poprzez wykreślenie, czy zgłaszający wyraża zgodę, czy też nie.

¹⁵ J.B. (KR-PW-5471/4682/13) i M.C. (KR-PW-5471/46/13).

Osobę zaginioną zarejestrowano niezwłocznie w KSIP w 13 sprawach. W jednym przypadku¹⁶ rejestracji osoby dokonano po upływie ponad 21 godzin od przyjęcia zawiadomienia.

W badanych 14 sprawach większość informacji, o których mowa w § 23 ust. 1 decyzji Nr 125¹⁷ (dalej: decyzja nr 125), istotnych dla skuteczności prowadzonych poszukiwań, a uzyskanych od zgłaszającego na etapie przyjmowania zawiadomienia zarejestrowano w systemie KSIP. Do systemu nie wprowadzono lub nie uzupełniono natomiast m.in.: zdjęcia (w czterech przypadkach), rysopisu (w ośmiu), informacji o stanie zdrowia (w dwóch sprawach), opisu ubioru (w sześciu przypadkach), prawdopodobnej przyczyny zaginięcia (w dwóch przypadkach), informacji o zgodzie uprawnionej osoby na publikację danych osobowych (w pięciu przypadkach). Z wyjaśnień Komendanta wynika, że były to uchybienia wynikające z nienależytej staranności rejestrujących lub prowadzących sprawy, na ogół związane z krótkim okresem prowadzenia poszukiwań, które nie miały wpływu na ich końcowy, pozytywny efekt.

W przypadku dwóch¹⁸ spośród sześciu zaginięć zakwalifikowanych do kategorii I, notatka, o której mowa w § 5 ust. 1 Zarządzenia Nr 124, została przekazana do Wydziału Kryminalnego Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach, w żadnym przypadku nie przesyłano jej do KGP. W 12 sprawach spośród 14 badanych, funkcjonariusz przyjmujący zgłoszenie nadał prawidłową kategorię zaginięcia, adekwatną do zgromadzonych danych. (dowód: akta kontroli, str. 119-169, 468-478, 480-483)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie zaginięcia K.K. (KR-PW-5471/35/13) nie dokonano niezwłocznej rejestracji osoby zaginionej w systemie KSIP, co było działaniem niezgodnym z § 5 ust. 1 zarządzenia nr 124, który stanowi, że *dyżurny jednostki Policji lub wyznaczony przez niego policjant niezwłocznie po przyjęciu zawiadomienia o zaginięciu osoby rejestruje to zawiadomienie oraz osobę zaginioną w ewidencji policyjnej (...), a także z § 49 ust. 1 decyzji nr 125, zgodnie z którym informacje o osobach zaginionych rejestruje się w zbiorach KSIP w formie zaginięcia osoby niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu 3 godzin od przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu osoby (...).* Rejestracji w formie zaginięcia osoby po upływie ponad 21 godzin od przyjęcia zawiadomienia dokonał funkcjonariusz Zespołu Poszukiwań, któremu przydzielono sprawę. Z wyjaśnień nadkom. Tomasza Zawadzkiego, Komendanta, wynika, że nieprawidłowość związana jest z brakiem należytej staranności dyżurnego jednostki. (dowód: akta kontroli, str. 153, 155-156, 467-472, 479)
2. W przypadku czterech¹⁹ na sześć spraw dotyczących zaginięć zakwalifikowanych do kategorii I, notatka, o której mowa w § 5 ust. 1 Zarządzenia Nr 124, nie została przekazana do Wydziału Kryminalnego Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach w wymaganej formie. Informacji o zaginięciu kategorii I w żadnym przypadku nie przesyłano do KGP. Powyższe było działaniem niezgodnym z § 5 ust. 2 Zarządzenia Nr 124, który stanowi, że *dyżurny jednostki Policji rejestrującej osobę zaginioną w ewidencji policyjnej, w przypadku zakwalifikowania tej osoby do I kategorii, notatkę urzędową, o której mowa w ust. 1, niezwłocznie przesyła do komórki właściwej do prowadzenia poszukiwań i identyfikacji osób w Biurze Kryminalnym Komendy Głównej Policji oraz komendy wojewódzkiej Policji i komendy*

¹⁶ K.K. (KR-PW-5471/35/13).

¹⁷ Komendanta Głównego Policji z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie funkcjonowania Krajowego Systemu Informacyjnego Policji. (Dz. Urz. KGP. 2013 r. nr 28). Do 5 kwietnia 2013 r. kwestę tą regulował § 42 decyzji Nr 167 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie funkcjonowania zestawu centralnych zbiorów informacji tworzących Krajowy System Informacyjny Policji.

¹⁸ M.D. (KR-RSZ-5471/3061/14) i Z.J. KR-MB-5471/2/13).

¹⁹ M.C. (KR-PW-5471/46/13), S.T. (KR-MB-5471/32/12), A.W. (KR-PW-5471/57/13), P.Z. (MN-1958/13).

powiatowej/miejskiej Policji właściwych ze względu na miejsce zamieszkania osoby zaginionej. Z wyjaśnień Komendanta wynika, że przyczyną powyższej nieprawidłowości, był brak należytej staranności ze strony dyżurnych jednostki w natłoku dynamicznych czynności związanych z prowadzeniem spraw, co nie miało jednak wpływu na końcowy, pozytywny efekt poszukiwań. (dowód: akta kontroli, str. 127, 133, 137, 139, 144, 147, 154, 512)

NIK zwraca jednak uwagę, że w przypadku zaginięć kategorii I, szybki i płynny obieg informacji wpływa na sprawne i racjonalne planowanie oraz możliwość sprawowania nadzoru nad czynnościami poszukiwawczymi.

3. W sprawach K.K. (KR-PW-5471/35/13) i A.C. (KR-PW-5471/47/13, przyjmując zawiadomienia, dokonano nieprawidłowej kwalifikacji zaginięcia.

W sprawie K.K. funkcjonariusz przyjmujący zawiadomienie o zaginięciu, zakwalifikował je do kategorii I, wskazując na ograniczoną zdolność K.K. do samodzielnej egzystencji. Zaginiony leczył się neurologicznie, miał zaniki pamięci, utraty przytomności i skłonności do nadużywania alkoholu. Z relacji zgłaszającej wynikało ponadto, że był spokojny, wyciszony i łatwowierny. Zdarzenie niezwłocznie zarejestrowano, a w jego opisie wskazano, iż prowadzone są poszukiwania kategorii II. Rejestracji w formie zaginięcia osoby dokonał następnego dnia funkcjonariusz Zespołu Poszukiwań, któremu przydzielono sprawę, także odnotowując jako zaginięcie kategorii II. Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 2 zarządzenia nr 124, osoba zaginiona kategorii I oznacza osobę, która opuściła nagle ostatnie miejsce swojego pobytu w okolicznościach (...) uzasadniających podejrzenie zagrożenia dla jej życia, zdrowia lub wolności, w szczególności: a) wskazujących na realną możliwość popełnienia przez nią samobójstwa, b) jeśli jest to osoba małoletnia do lat 15 i jej zaginięcie zgłoszono po raz pierwszy, c) jeśli jest to osoba, która z powodu wieku, choroby, upośledzenia umysłowego lub innego zakłócenia czynności psychicznych nie może kierować swoim postępowaniem albo wymaga opieki lub pomocy innych osób.

Z wyjaśnień Komendanta wynika, że dyżurny nadając kategorię II nie udokumentował okoliczności mających świadczyć o słuszności tej decyzji, a rejestrujący osobę funkcjonariusz Zespołu Poszukiwań, powielił błąd dyżurnego, potwierdzając nadanie kategorii II. Z udzielonych wyjaśnień wynika jednak także, że w wyniku późniejszej analizy stwierdzono prawidłowość nadanej kategorii, gdyż *u K.K. nigdy nie potwierdzono skłonności samobójczych, nie był ubezwłasnowolniony i posiadał zdolność do samodzielnej egzystencji*. W ocenie Komendanta, leczenie neurologiczne, przejawiające się w zanikach pamięci także nie przesądza zakwalifikowania ww. do kategorii I. (dowód: akta kontroli, str. 242-266, 504-505, 519-520) Zdaniem NIK, zgromadzone przy przyjęciu zawiadomienia ww. informacje jednoznacznie kwalifikowały zaginięcie do kategorii I.

W sprawie A.C., pełniący dyżur funkcjonariusz przyjął zawiadomienie o zaginięciu i zakwalifikował je do kategorii III, podczas gdy z danych zgromadzonych przy przyjęciu zawiadomienia nie wynikały żadne przesłanki uprawniające do nadania takiej kategorii. Zgodnie z § 2 ust. 4 zarządzenia nr 124, osoba zaginiona kategorii III to *osoba pełnoletnia, która w związku z przymusowym umieszczeniem jej przez uprawniony organ w szpitalu psychiatrycznym, domu pomocy społecznej, środowiskowym domu samopomocy lub innej tego rodzaju placówce samowolnie oddaliła się ze wskazanego miejsca pobytu, o ile nie zachodzą przesłanki określone w pkt 2 (...)*. Zaginiony oddalił się ze Szpitala Miejskiego, zatem nie była to placówka, w której umieszczony został przymusowo. Z wyjaśnień Grzegorza Grudnia, przyjmującego zawiadomienie wynika, że nie posiadał on wiedzy z zakresu kwalifikowania zaginięć do poszczególnych kategorii. Nie posiadał też doświadczenia, gdyż przyjmowanie zawiadomień o zaginięciu to sytuacje sporadyczne. Jak wskazał w wyjaśnieniach Komendant, druk zawiadomienia dla kategorii III, wypełniony został omyłkowo. Rejestrując zawiadomienie i osobę zaginioną w ewidencji KSIP, dyżurny jednostki nadał zaginięciu adekwatną do wszystkich okoliczności sprawy, kategorię II.

Nieprawidłowa kwalifikacja zaginięcia nie wpłynęła istotnie na czas i zakres prowadzonych poszukiwań. (dowód: akta kontroli, str.326, 479-483, 519-520)

Uwagi dotyczące
badanej
działalności

NIK zwraca uwagę, że pozostawianie niewypełnionych pól w formularzu zawiadomienia o zaginięciu osoby nasuwa wątpliwości co do zakresu danych pozyskanych od zgłaszającego zaginięcie. W szczególności, dotyczy to kwestii pozyskiwania informacji o wyrażeniu lub nie zgody na publikację danych osoby zaginionej na portalu KGP i w środkach masowego przekazu (przypadki takie wystąpiły w dwóch sprawach zaginięć kategorii III). Ponadto, z uwagi na fakt, że formularze zaginięcia osoby i zaginięcia osoby kategorii III nie są dostosowane do wymogów § 4 ust. 1 zarządzenia nr 124 dotyczących zakresu informacji jakie należy pozyskać podczas przyjęcia zawiadomienia, NIK zwraca uwagę na konieczność czynienia dodatkowych ustaleń właśnie w sporządzanej notatce służbowej.

1.3. Sposób i zakres prowadzenia poszukiwań

Opis stanu
faktycznego

W każdej spośród 15 badanych spraw, czynności poszukiwawcze rozpoczęto niezwłocznie. Wpływające do KPP Ostrowiec Św. informacje na temat osoby zaginionej podlegały weryfikacji. W jednej ze spraw²⁰, w wyniku poczynionych ustaleń w toku prowadzonych czynności, dokonano zmiany kategorii poszukiwań z II na I.

W zależności od specyfiki danej sprawy zakwalifikowanej do kategorii I lub II oraz czasu trwania poszukiwań, wykonywano większość czynności, o których mowa w zarządzeniu nr 124. W dwóch²¹ spośród pięciu złożonych i długotrwałych poszukiwań, pobrano i zabezpieczono materiał DNA. (dowód: akta kontroli, str. 170-293)

Spośród sześciu poszukiwań kategorii I (pięciu zakwalifikowanych w dniu przyjęcia zawiadomienia i jednej, w której dokonano zmiany kategorii z II na I), w czterech²² doszło do szybkiego odnalezienia zaginionych, a zakres przeprowadzonych czynności był adekwatny do czasu prowadzenia poszukiwań. W sprawie poszukiwań małoletniego S.T., prowadzący sprawę ograniczył się do uzyskania informacji od ojca zaginionego, co wiązało się, jak wskazał w wyjaśnieniach Naczelnik Wydziału Kryminalnego, z nawiązaniem i utrzymywaniem w całym okresie poszukiwań kontaktem telefonicznym z zaginionym. W sprawie Z.J. wykonano większość obligatoryjnych czynności. (dowód: akta kontroli, str. 170-206, 294)

Spośród sześciu spraw zakwalifikowanych do kategorii II, w trzech podjęto czynności obligatoryjne w możliwym z uwagi na czas ich trwania zakresie, w tym w najdłużej trwających poszukiwaniach J.B., wykonano także wszystkie czynności, które przy prowadzeniu poszukiwań należało uwzględnić, określone w § 10 zarządzenia nr 124 czynności. W trzech²³ sprawach opublikowano informacje wyłącznie na portalu KGP, w dwóch²⁴ nie przekazano do publikacji danych o zaginionym w żadnych środkach masowego przekazu. W sprawie M.B., dzięki uruchomieniu lokalizacji telefonu zaginionej ustalono, że przebywa poza granicami kraju, co było podstawą do wszczęcia poszukiwań zagranicznych. (dowód: akta kontroli, str. 207-271, 294, 488-489)

Analiza trzech spraw dotyczących zaginięć kategorii III²⁵ wykazała, że w początkowej fazie, poszukiwania ograniczały się do zlecenia²⁶ sprawdzenia miejsca ostatniego zamieszkania (zameldowania) lub prawdopodobnych miejsc pobytu osoby zaginionej oraz do rejestracji w formie zaginięcia osoby w ewidencji KSIP. Sprawy poszukiwań kategorii III po upływie 30 dni od daty zgłoszenia zaginięcia nie były przekazywane wraz z analizą przeprowadzonych czynności do Wydziału Kryminalnego. We wszystkich objętych badaniem poszukiwaniach kategorii III (MN-3831/13, MN-1710, MN-90/14), funkcjonariusz Wydziału MN po upływie 30 dni od przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu nie prowadził czynności poszukiwawczych, a w dwóch przypadkach, samej zmiany kategorii z III na II dokonywano z opóźnieniem.

²⁰ Z.J. KR-MB-5471/2/13.

²¹ Jedno zaginięcie kategorii I (M.D. KR- RSZ-5471/3061/14) oraz jedno - kategorii II (J.B. KR-PW-5471/4682/13).

²² M.C (KR-PW-5471/46/13), A.W. (KR-PW-5471/57/13), P.Z. (MN-1958/13), M.D. (KR-RSZ-5471/3061/14).

²³ M.B (KR- 5471/3/13), W.W. (KR-MB-5471/46/12), D.W. (KR-PW-5471/45/13).

²⁴ K.K. (KR- PW-5471/35/13) i A.C. (KR-PW-5471/47/13).

²⁵ Dot. wychowanków zakładu poprawczego, którzy nie powrócili z udzielonych im przepustek.

²⁶ Przez dyżurnego w ramach pomocy prawnej.

W sprawie A.K. (MN-3831/13), po 30 dniach nie podjęto żadnych czynności. Poszukiwany wychowanek Zakładu Poprawczego po upływie 75 dni od przyjęcia zawiadomienia został zatrzymany przez patrol Policji w miejscu jego zamieszkania, z uwagi na aktywną rejestrację w KSIP. W dwóch²⁷ sprawach (niezakończonych), czynności podjęto w toku kontroli NIK, co w jednym przypadku pozwoliło na zakończenie sprawy, w związku z przejściem poszukiwań przez inną jednostkę Policji. Z udzielonych przez prowadzącego ww. sprawy młodszego aspiranta Grzegorza Króla, wyjaśnień wynika, iż przyczyną beczynności lub zwłoki w podejmowaniu czynności był brak wiedzy co do sposobu interpretacji przepisów zarządzenia nr 124 w zakresie poszukiwań osób, które nie powróciły z przepustki do zakładu poprawczego. Nadzorujący poszukiwania asp. szt. Dariusz Majewski, Naczelnik Wydziału MN wyjaśnił ponadto, że funkcjonariusz ten realizował również inne zadania np. czynności operacyjne oraz dyżury w grupach operacyjno-dochodzeniowych. (dowód: akta kontroli, str. 272-293, 315)

Spośród 15 badanych spraw, w dwóch uzasadnionych przypadkach²⁸, dokonywano typowania zarejestrowanych w KSIP danych dotyczących osoby zaginionej z zarejestrowanymi w tym systemie danymi o ujawnionych NN zwłokach. W jednej ze spraw (J.B. KR-PW-5471/4682/13), zwrócono się do Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji o oznaczenie profilu DNA z przesłanego materiału biologicznego oraz o przeszukanie Bazy Danych DNA w celu ustalenia, czy w bazie znajduje się profil mogący pochodzić od zaginionej. Informacja o negatywnym wyniku przeszukania bazy wpłynęła po upływie około trzech miesięcy. Nie zwracano się o ponowne przeszukanie bazy, po upływie ponad półtora miesiąca od otrzymania odpowiedzi, odnaleziono zwłoki zaginionej. (dowód: akta kontroli, str. 170, 209)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dwie sprawy spośród sześciu zakwalifikowanych do kategorii I (S.T. o sygnaturze KR-MB-5471/32/12 i Z.J. o sygnaturze KR-MB-5471/2/13), oraz jedną z sześciu zakwalifikowanych do kategorii II (M.B., sygnatura KR- 5471/3/13) prowadzono bez zachowania należytej staranności, nie wykonywano bowiem niektórych czynności obligatoryjnych, o których mowa w § 9 ust.1 i 2 zarządzenia nr 124, ani czynności, które należało przy prowadzeniu czynności poszukiwawczych uwzględnić, zgodnie z § 10 ust.1 i 2, a które mogłyby przyczynić się do skrócenia czasu trwania poszukiwań.

W sprawie poszukiwań małoletniego S.T. nie podjęto większości czynności obligatoryjnych, o których mowa w § 9 ust. 1 zarządzenia nr 124, ani czynności, które należało przy prowadzeniu czynności poszukiwawczych uwzględnić, zgodnie z § 10 ust. 1, a które mogłyby przyczynić się do skrócenia czasu trwania poszukiwań. Nie dokonano sprawdzenia szpitali, pogotowia ratunkowego i opiekuńczego itp., nie zarejestrowano w ewidencji policyjnej dołączonej do zawiadomienia fotografii, nie opublikowano informacji o zaginięciu w środkach masowego przekazu, nie dokonano sprawdzenia ostatniego miejsca pobytu osoby zaginionej w celu ujawnienia, zabezpieczenia i utrwalenia śladów i dowodów takich jak ślady linii papilarnych, próbki pisma ręcznego, przedmioty z których można pobrać materiał DNA, ani nie zarejestrowano przedmiotów i dokumentów, które osoba zaginiona miała przy sobie (§ 9 ust. 1), ani nie uzyskiwano wykazu połączeń telefonicznych osoby zaginionej (§ 10 ust. 1). Podinspektor Zbigniew Wilk, Naczelnik Wydziału KR oraz nadkomisarz Tomasz Zawadzki, Komendant Powiatowy jako przyczynę wskazali zaniedbania funkcjonariuszy rejestrujących i prowadzącego sprawę. Komendant ponadto wyjaśnił, że *w okresie tak krótko trwających poszukiwań (...) stanowią one marginalne błędy nie mające wpływu na efekt końcowy sprawy.* (dowód: akta kontroli, str. 185-188, 484, 487-488, 512-513) Wyjaśnienia Komendanta nie zasługują na uwzględnienie – w dniu podjęcia czynności poszukiwawczych nie posiada się bowiem wiedzy o tym ile

²⁷ P.K. (MN-GK-26/14 i P.T. (MN-GK-90/14).

²⁸ Poszukiwania długotrwałe, w których osoba zaginiona nie nawiązała kontaktu z rodziną a analiza wykazu połączeń telefonicznych nie wykazała połączeń wychodzących lub nie była możliwa z uwagi na brak telefonu komórkowego.

poszukiwania będą trwały oraz czy osoba zaginiona zostanie odnaleziona. Należy zatem z należytą starannością podjąć wszelkie możliwe i uzasadnione czynności wymienione w § 9 i 10 zarządzenia w celu jak najszybszego odnalezienia osoby zaginionej, a zwłaszcza małoletniego dziecka.

W sprawie Z.J., w której zmieniono kategorię zaginięcia z II na I, mimo długiego czasu poszukiwań²⁹ nie dokonano obligatoryjnego sprawdzenia ostatniego miejsca pobytu zaginionej w celu ujawnienia, zabezpieczenia i utrwalenia śladów i dowodów takich jak ślady linii papilarnych, próbki pisma ręcznego, przedmioty z których można pobrać materiał DNA. Nie zarejestrowano też w ewidencji policyjnej przedmiotów, które Z.J. miał przy sobie w dniu zaginięcia. Powyższe stanowiło naruszenie § 9 ust.1 pkt 5 i 9 zarządzenia nr 124. Z wyjaśnień Zbigniewa Wilka, Naczelnika Wydziału KR oraz nadkomisarza Tomasza Zawadzkiego, Komendanta Powiatowego Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim wynika, że przyczyną był brak należytej staranności ze strony prowadzących sprawę. (dowód: akta kontroli, str. 170-177, 487-488, 512-513)

W sprawie M.B. (poszukiwania kategorii II) nie zarejestrowano przedmiotów, które zaginiona miała przy sobie, nie dokonano także sprawdzenia ostatniego miejsca pobytu w celu ujawnienia, zabezpieczenia i utrwalenia śladów i dowodów takich jak ślady linii papilarnych, próbki pisma ręcznego, przedmioty z których można pobrać materiał DNA. Były to czynności, które przy prowadzeniu poszukiwań, zgodnie z § 10 ust. 2 zarządzenia nr 124 funkcjonariusz powinien uwzględnić. Z wyjaśnień Komendanta wynika, że czynności tych nie dokonano w związku z uchybieniami funkcjonariuszy prowadzących. Z uwagi na krótki okres trwania poszukiwań, nie wpłynęło to negatywnie na ich efektywność.

2. Sprawy poszukiwań kategorii III po upływie 30 dni od daty zgłoszenia zaginięcia nie były przekazywane wraz z analizą przeprowadzonych czynności do Wydziału Kryminalnego. Powyższe stanowiło naruszenie § 10 ust. 4 zarządzenia nr 124, który stanowi, że *czynności w ramach poszukiwań osób zaginionych, dotyczących małoletnich zakwalifikowanych do kategorii III, w ciągu pierwszych 30 dni od zawiadomienia o zaginięciu osoby wykonują policjanci komórki organizacyjnej do spraw nieletnich jednostki Policji, a następnie, w przypadku nieodnalezienia osoby, przekazują materiały wraz z analizą wykonanych czynności do właściwej komórki organizacyjnej do spraw prowadzenia poszukiwań jednostki Policji i współpracują z nią w wykonywaniu dalszych czynności.* Z wyjaśnień asp. szt. Dariusza Majewskiego, Naczelnika Wydziału MN oraz nadkom. Tomasza Zawadzkiego, Komendanta wynika, że taka organizacja pracy wynikała ze wspólnych ustaleń Komendanta oraz Naczelników Wydziałów KR i MN, a podyktowana była dobrą znajomością środowiska nieletnich przez funkcjonariuszy wydziału oraz obciążenia pracą w zakresie poszukiwań. (dowód: akta kontroli, str. 90-102, 272-295, 314, 503)

Powierzenie poszukiwań kategorii III wyłącznie jednemu pracownikowi oraz obciążenie go także innymi obowiązkami, w objętych badaniem przypadkach wpływało na zmniejszenie skuteczności tych poszukiwań.

Uwagi dotyczące
badanej
działalności

1. NIK zwraca uwagę, że zasadnym byłoby uzupełnianie w ewidencji policyjnej danych niezbędnych w procesie poszukiwań, takich jak zdjęcie osoby zaginionej, rysopis, opis ubioru, posiadane przedmioty i dokumenty, są one bowiem istotne zarówno w samym procesie poszukiwania, jak i w ewentualnym procesie identyfikacyjnym. Dane te wpływają również na zwiększenie skuteczności typowania NN zwłok. (dowód: akta kontroli str. 488-489)
2. Występowanie do Wydziału Techniki Operacyjnej w sprawach zaginięć kategorii II, zdaniem NIK zwiększyło skuteczność poszukiwań i pozwoliło na podejmowanie trafnych decyzji co do dalszego sposobu postępowania.

²⁹ Od przyjęcia zawiadomienia do wyrejestrowania w KSIP upłynęło 63 dni.

1.4. Poszukiwania obywateli polskich za granicą

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą, Zespół ds. Poszukiwań i Identyfikacji KPP Ostrowiec Św. prowadził pięć spraw, w których zaginięcie osoby miało związek z wyjazdem poza terytorium kraju, albo w trakcie działań poszukiwawczych uzyskano informację, wskazującą na pobyt osoby zaginionej na terenie innego państwa. W przypadkach tych kontrolowana jednostka prawidłowo stosowała procedurę dotyczącą współpracy za pośrednictwem oficera łącznikowego Komendy Wojewódzkiej Policji z komórką organizacyjną Komendy Głównej Policji właściwą do koordynowania poszukiwań międzynarodowych. Wszystkie osoby poszukiwane poza granicami kraju zostały odnalezione. (dowód: akta kontroli str. 234-239, 242-243, 295-300, 301, 308-309, 455-466)

W sprawach J.O. (KR-PW-5471/1224/14) oraz R.Z. (MN-GK-2459/12) funkcjonariusz prowadzący poszukiwania, jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału KR omyłkowo skierował wniosek o wszczęcie poszukiwań zagranicznych, mimo, że wystarczająca była informacja przekazana do biura KGP za pośrednictwem oficera kontaktowego KWP w Kielcach. W sprawie H. T. N.-S. (MN-GK-2533/12), z uwagi na brak doświadczenia funkcjonariusza prowadzącego sprawę, jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału MN, zamiast wniosku skierowano samą informację, na podstawie której poczynione przez irlandzką Policję ustalenia spowodowały niezwłoczne zakończenie poszukiwań. W tych przypadkach, dobra współpraca i sprawna wymiana informacji spowodowały, że uchybienia te nie miały wpływu na czas i skuteczność prowadzonych poszukiwań. (dowód: akta kontroli str. 295-301, 308-309, 316-321, 324-325, 458-459, 462-466)

Ustalona nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nierzetelnym prowadzeniu jednej sprawy poprzez zbyt późne przekazanie wniosku o wszczęcie poszukiwań za granicą do Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach.

W sprawie M.B. (KR- 5471/3/13) od dnia sporządzenia wniosku o wszczęcie poszukiwań za granicą do dnia przekazania go do Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach upłynęło sześć dni. Z wyjaśnień podinspektora Zbigniewa Wilka, Naczelnika Wydziału Kryminalnego wynika, że poczta resortowa wysyłana jest dwa razy w tygodniu, co generuje zwłokę między datą sporządzenia a datą wysłania pisma, a Wydział Wywiadu Kryminalnego Komendy Wojewódzkiej wymaga przesyłania wniosków o wszczęcia poszukiwań międzynarodowych w oryginale. (dowód: akta kontroli str. 295, 325, 457)

Zdaniem NIK obszar poszukiwań zagranicznych wymaga usprawnienia poprzez skrócenie czasu doręczania wniosków o wszczęcie poszukiwań zagranicznych.

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zwraca uwagę na uchybienia formalne w zakresie prowadzonych poszukiwań zagranicznych. W sprawach J.O. (KR-PW-5471/1224/14) oraz R.Z. (MN-GK-2459/12) skierowano wniosek o wszczęcie poszukiwań zagranicznych, mimo, że wystarczająca była informacja, a w sprawie H. T. N.-S. (MN-GK-2533/12), zamiast wniosku skierowano samą informację, na podstawie której niezwłocznie odnaleziono zaginioną. W ww. przypadkach, dobra współpraca i sprawna wymiana informacji spowodowały, że uchybienia te nie miały wpływu na czas i skuteczność prowadzonych poszukiwań.

1.5. Porwania rodzicielskie

Opis stanu faktycznego

W kontrolowanym okresie w KPP Ostrowiec Św. prowadzono dwie sprawy, które zakwalifikowano jako porwania rodzicielskie. W obu przypadkach, zgodnie z dyspozycją § 9 ust. 3 pkt 5 Zarządzenia Nr 124 zawiadomiono Sąd Rejonowy w Ostrońcu Świętokrzyskim Wydział Rodzinny i Nieletnich o wszczęciu poszukiwań. Ponadto zwrócono się do sądu o informacje w przedmiocie dalszego postępowania, w tym o wydanie dyspozycji

w przypadku ustalenia miejsca pobytu osoby zaginionej poza granicami kraju. O powyższym powiadomiono zgłaszających zaginięcie. W ww. sprawach podjęto działania, do których obligują zapisy § 9 ust. 3 zarządzenia Nr 124, przy poszukiwaniach osób zakwalifikowanych do III kategorii. (dowód: akta kontroli str. 301-311)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.6. Wykorzystanie systemu Child Alert

Opis stanu
faktycznego

W kontrolowanym okresie Komendant Powiatowej Policji w Ostrowcu Św. nie wnioskował o uruchomienie systemu Child Alert. Spośród 15 badanych spraw, w żadnej nie były spełnione łącznie wszystkie kryteria umożliwiające jego uruchomienie. (dowód: akta kontroli str. 79-91, 102)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.7. Działania związane z identyfikacją nieznanymi zwłok

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto wszystkie trzy sprawy³⁰ dotyczące identyfikacji NN zwłok, które w okresie od 1 lipca do dnia 7 sierpnia 2014 r. wszczęli funkcjonariusze Zespołu ds. Poszukiwań. Jedną ze spraw do dnia zakończenia kontroli pozostawała w toku³¹. W jednej z zakończonych spraw, zwłoki zidentyfikowano na podstawie badań DNA, w drugiej – zwłoki zidentyfikował członek rodziny, a sprawę zakończono w ciągu jednego dnia od jej wszczęcia. (dowód: akta kontroli str. 88-89, 327, 334-335)

W żadnej ze spraw nie pobierano na miejscu znalezienia zwłok próbek biologicznych w celu przeprowadzenia analizy DNA. W dwóch przypadkach (dotyczy zwłok znalezionych w stanie daleko posuniętego rozkładu), decyzję o pobraniu materiałów do badań podczas sekcji zwłok podjął prokurator nadzorujący śledztwo. Oznaczenie kodu genetycznego zlecono po upływie 39 dni od ujawnienia zwłok w sprawie 5471/40/12 oraz 12 dni w sprawie 5472/44/14. (dowód: akta kontroli str. 327-339)

W postępowaniu identyfikacyjnym (5471/40/12), w którym otrzymano wyniki badań DNA, jak wynika z informacji przesłanej przez Prokuraturę Rejonową w Ostrowcu Świętokrzyskim, oznaczony materiał nie został przekazany do Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji (CLKP) w celu wprowadzenia do bazy DNA prowadzonej przez Komendanta Głównego Policji, z uwagi na ujawnienie tożsamości zmarłej osoby. (dowód: akta kontroli str. 554)

Informacje o ujawnieniu NN zwłok w obu przypadkach zostały zarejestrowane w ewidencji policyjnej, wprowadzono dane dotyczące jednostki Policji dokonującej rejestracji z podaniem identyfikatora kadrowego, symbol NZ jako oznaczenie imienia i nazwiska, oceniony z wyglądu wiek, opis ubioru ze wskazaniem znaków firmowych, datę, miejsce i okoliczności ujawnienia zwłok. (dowód: akta kontroli str. 327-339)

W sprawie 5471/40/12 nie dokonywano samodzielnego typowania informacji o NN zwłokach z danymi zawartymi w rejestrach policyjnych. Funkcjonariusz Wydziału Kryminalnego zwrócił się do Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach z prośbą o przekazanie informacji o ujawnionych zwłokach do podległych jednostek i do komend wojewódzkich w kraju oraz o dokonanie analiz prowadzonych spraw dotyczących zaginięć i przeprowadzenie stosownych typowań, po czym weryfikował napływające telefonogramy. Z uwagi na fakt, iż wykonane we własnym zakresie typowanie okazało się skuteczne, zidentyfikowano wstępnie zwłoki i oczekiwano na wyniki badań DNA. Nie powtarzano typowania w bazie KSIP co trzy miesiące, uznając tę czynność za bezzasadną w związku z procesowo potwierdzonym rozpoznaniem przedmiotów i ubioru zwłok przez członka rodziny. (dowód: akta kontroli str. 327, 489-490)

W sprawie 5472/44/14 nie przeprowadzono typowania z uwagi na identyfikację przedmiotów znalezionych przy zwłokach i znaków szczególnych przez członka rodziny oraz oczekiwanie na ostateczne potwierdzenie tożsamości w oparciu o wyniki badań DNA. (dowód: akta kontroli str. 335)

³⁰ 5471/40/12, 5471/4203/14, 5472/44/14.

³¹ Zlecono badania DNA.

Czynności identyfikacyjne prowadzono na bieżąco i bez zbędnej zwłoki. W sprawie 5471/40/12 czas oczekiwania na ekspertyzę z badań DNA wyniósł 1 rok i 3 miesiące. Prowadząca śledztwo funkcjonariuszka Wydziału Kryminalnego zwracała się do prowadzącej badania instytucji z monitami³² w celu uzyskania informacji na temat terminu wydania opinii. Czas oczekiwania wydłużony był także w związku z przesłaniem na zlecenie prokuratora, w dniu 11 lutego 2013 r., dodatkowego materiału porównawczego do badań. Spośród dwóch zakończonych spraw, żadna ze zidentyfikowanych osób nie była osobą poszukiwaną jako zaginiona. W sprawie, która nie została formalnie zakończona, wstępnie ustalono, że zwłoki należą do osoby zaginionej, poszukiwanej przez KPP Ostrowiec Św. (dowód: akta kontroli str. 327-333,339)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie 5471/40/12 w ewidencji KSIP nie zarejestrowano zdjęć zwłok oraz przybliżonego rysopisu na podstawie danych z sekcji zwłok, informacji o dacie przeprowadzenia sekcji i nazwie organu który ją przeprowadził, daty pochówku NN zwłok i adresu cmentarza, ze wskazaniem konkretnego miejsca oraz numeru aktu. Powyższe stanowiło naruszenie § 25 ust. 1 pkt 5, 6, 12, 14 i 15 decyzji nr 125³³, zgodnie z którym *rejestracja informacji o osobie w formie rejestracji okoliczności ujawnienia NN zwłok zawiera: (...) 5) zdjęcia zwłok (...); 6) rysopis oraz opis znaków szczególnych NN zwłok, w tym tatuaży; (...) datę przeprowadzenia sekcji zwłok oraz nazwę i siedzibę organu, który sekcję przeprowadził; (...) 14) datę pochówku NN zwłok oraz adres cmentarza wraz ze wskazaniem dokładnego miejsca usytuowania grobu (...); 15) numer aktu zgonu (...)*. Z wyjaśnień Naczelnika Wydziału KR wynika, że powyższe wynikało z nienależytej staranności funkcjonariusza prowadzącego sprawę identyfikacyjną. (dowód: akta kontroli str. 327, 490) Konsekwencją niewłaściwej rejestracji była niższa skuteczność typowania zaginionych i NN zwłok wśród zarejestrowanych rekordów. Skuteczność ta bowiem, jak wyjaśnił podinspektor Zbigniew Wilk, Naczelnik Wydziału KR jest tym większa, im więcej szczegółowych danych zostanie do systemu rzetelnie wprowadzone. (dowód: akta kontroli str. 324)
2. W ww. sprawie nie dokonywano samodzielnego typowania NN zwłok w bazie KSIP, lecz zwrócono się do Wydziału Wywiadu Kryminalnego KWP w Kielcach. Obowiązek typowania przez prowadzącego postępowanie identyfikacyjne nakłada § 34 ust. 1 pkt 2 zarządzenia nr 124. Z wyjaśnień Naczelnika Wydziału KR wynika, że zwrócono się do Komendy Wojewódzkiej, by profesjonalnie dokonano tej czynności. Funkcjonariusze komend powiatowych nie posiadają wszystkich uprawnień w tak szerokim zakresie, nie zostali też w tym zakresie przeszkoleni. (dowód: akta kontroli str. 327, 490).

Ocena
częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

2. Współpraca z innymi podmiotami

Opis stanu
faktycznego

Współpraca z innymi podmiotami, jak wynika z wyjaśnień Komendanta odbywa się na podstawie porozumień zawartych na poziomie Komendanta Głównego Policji z dnia 12.06.2001r. i Komendanta Wojewódzkiego Policji z dnia 31.03.2009r. z Państwową Strażą Pożarną oraz porozumienia z dnia 17.06.2004r. KGP z Komendantem Głównym Straży Granicznej. (dowód: akta kontroli str. 342, 345-353)

³² Skierowano dwa monity w formie pisemnej. Ze sporządzonej notatki służbowej wynika, że funkcjonariuszka w tej sprawie kontaktowała się wielokrotnie także drogą telefoniczną.

³³ Komendanta Głównego Policji z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie funkcjonowania Krajowego Systemu Informacyjnego Policji.

W okresie objętym kontrolą w dwóch przeprowadzonych akcjach poszukiwawczych³⁴ KPP Ostrowiec Św. współpracowała z następującymi podmiotami pozapolicyjnymi: Państwowa Straż Pożarna, Ochotnicza Straż Pożarna, Straż Graniczna, Straż Leśna, Stowarzyszenie Cywilnych Zespołów Ratowniczych z psami STORAT, Grupa Ratownictwa Drogowego „Extreme” z Ostrowca Św. (wolontariusze, działający w strukturach Harcerskiego Centrum Pierwszej Pomocy), Grupa Ratownictwa Specjalistycznego Ochotniczej Straży Pożarnej Łódź – Jędrzejów. Współpraca z podmiotami realizującymi wyznaczone zadania odbywała się sprawnie. Poszukiwania M.D. koordynowała Straż Pożarna. Poszukiwania M.C. koordynowane były przez Policję. Z uwagi na spadek temperatury powietrza, zapadający zmrok i konieczność kontynuowania poszukiwań w zróżnicowanym pod względem topograficznym terenie, przekazano zapotrzebowanie do Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach na użycie specjalistycznego sprzętu termowizyjnego oraz psów do poszukiwań osób. Zadsponowanie podmiotów spoza terenu powiatu ostrowieckiego koordynowali funkcjonariusze Policji i Wydziału Kryminalnego KWP. (dowód: akta kontroli str. 199-203, 340-344, 354-358, 521-531, 549-552, 555-595)

Z analizy objętych badaniem 15 spraw wynika, iż Zespół ds. Poszukiwań współpracował z pracownikami ochrony obiektów handlowych wielkopowierzchniowych, Strażą Miejską i korporacjami taksówkarskimi. W toku długotrwałych poszukiwań, funkcjonariusze Zespołu ds. Poszukiwań zwracali się także do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, organów samorządu terytorialnego, Narodowego Funduszu Zdrowia, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Urzędów Skarbowych, wymieniali także informacje z pracownikami fundacji ITAKA, występowali do Centrum Informacji Gospodarczej w Warszawie. Obieg informacji między ww. podmiotami a funkcjonariuszami Policji był sprawny. (dowód: akta kontroli str. 170-271)

Z ustaleń kontroli wynika ograniczona współpraca Wydziału MN z innymi jednostkami Policji w prowadzonych poszukiwaniach kat. III wychowanków niewracających z przepustek (brak informacji zwrotnej na zlecone w ramach pomocy prawnej czynności, brak wyrejestrowania poszukiwań w KSIP, w związku z przejęciem ich przez inną jednostkę). NIK pozytywnie ocenia natomiast podjęte przez funkcjonariuszy ww. Wydziału działania mające na celu usprawnienie współpracy z Zakładem Poprawczym, skutkujące wyeliminowaniem opóźnień w przekazywaniu przez dyrektora zakładu informacji o tym, że wychowanek nie powrócił z przepustki. (dowód: akta kontroli, str. 272-293, 495, 505).

Komenda Powiatowa Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim w okresie objętym kontrolą tj. od 1 lipca 2012 r. do dnia 9 sierpnia 2014 r. nie organizowała szkoleń, spotkań, narad oraz innych form współpracy i wymiany doświadczeń z udziałem podmiotów pozapolicyjnych, ani nie uczestniczyła w tego rodzaju szkoleniach. (dowód: akta kontroli str. 342-343)

Z ustaleń kontroli wynika, że w trakcie prowadzenia spraw zaginięć osób kategorii II występowało do Wydziału Techniki Operacyjnej KWP (dalej: WTO) o ustalenie takich danych jak billingi i lokalizacja logowania telefonu komórkowego, na które w każdym przypadku udzielane były odpowiedzi. (dowód: akta kontroli str. 207-243)

Z wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród funkcjonariuszy prowadzących czynności poszukiwawcze oraz służby dyżurnej wynika, że sprawy kat. II i III traktuje się zawsze jako potencjalną kategorię I, zatem do WTO występowało zawsze, gdy mogły się pojawić przesłanki do nadania kategorii I. W opinii funkcjonariuszy ustawa o Policji winna jednak precyzyjnie definiować możliwość ustalenia lokalizacji telefonu i bilingowania, gdyż aktualnie brak jest zapisu jasno definiującego możliwość ustalenia danych w zakresie zaginięć osób kat. II i III. (dowód: akta kontroli str. 359-454). Powyższe opinie potwierdzają wyjaśnienia Naczelnika Wydziału KR, w ocenie którego obowiązujące przepisy utrudniają wykorzystywanie ustaleń telekomunikacyjnych za pośrednictwem WTO przy prowadzeniu poszukiwań kategorii II. WW. podkreślił także brak narzędzia ułatwiającego jednoznaczne określanie kategorii zaginięcia przez osoby przyjmujące zawiadomienie. (dowód: akta kontroli str. 491)

Ustalono
nieprawidłowości

³⁴ M.C. (KR-PW-5471/46/13) i M.D. (KR- RSZ-5471/3061/14).

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej
działalności

1. NIK zwraca uwagę na ograniczoną współpracę Wydziału MN z innymi jednostkami Policji w prowadzonych poszukiwaniach, nie wysłano bowiem monitu mimo braku informacji zwrotnej na zlecenie w ramach pomocy prawnej czynności ani pisma o przesłanie dokumentu umożliwiającego zakończenie rejestracji poszukiwań w KSIP w związku z przejęciem poszukiwań przez inną jednostkę Policji.
2. Zdaniem NIK, po przeprowadzonych akcjach poszukiwawczych, zwłaszcza tych z udziałem podmiotów pozapolicyjnych, jak poszukiwania M.C, czy M.D., dobrą praktyką byłoby spotkanie z przedstawicielami podmiotów uczestniczących, w celu omówienia szczegółów zakończonej akcji, w tym jej mocnych i słabych stron. Powyższe mogłoby się przyczynić do wypracowania rozwiązań ułatwiających koordynację i zagospodarowanie poszczególnych podmiotów w przyszłości.
3. Wystąpienie w dwóch spośród 15 analizowanych spraw z pismem do Centrum Informacji Gospodarczej w Warszawie – o wyrażenie opinii dotyczącej możliwości zastrzeżenia dokumentów osób zaginionych, zdaniem NIK stanowi dobrą praktykę związaną z aktywnym poszukiwaniem rozwiązań, które mogłyby przyczynić się do ujawnienia jakiegokolwiek śladu osoby zaginionej. Z udzielonej przez Centrum odpowiedzi wynika, że dostrzega się potrzebę w tym zakresie, dlatego przeprowadzone zostaną stosowne analizy prawne w kontekście ochrony danych osobowych.

Ocena
częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na fakt, iż zarządzenie nr 124 nie wskazuje sposobu postępowania w przypadku poszukiwań wychowanków zakładu poprawczego, którzy nie powrócili do zakładu z udzielonej im przepustki. Wydział MN KPP Ostrowiec Św., wobec wątpliwości co do tego, która jednostka ma prowadzić poszukiwania ww. osób, wystosował zapytanie do KWP w Kielcach. Z ustaleń kontroli wynika, że zaginięcia w kontrolowanym okresie były kwalifikowane i traktowane jak zaginięcia kategorii III (zgodnie z udzieloną przez KWP odpowiedzią na ww. pismo). W praktyce czynności poszukiwawcze ograniczały się jednak do wysłania telefonogramu do jednostki Policji właściwej ze względu na miejsce zamieszkania wychowanka, a nieletni byli zatrzymywani z uwagi na aktywną rejestrację w ewidencji KSIP. Poszukiwania prowadzone przez jednostkę właściwą z uwagi na miejsce zamieszkania (zameldowania), zdaniem NIK przyczyniłby się do zwiększenia zakresu możliwych czynności, podniosłoby ich skuteczność oraz skróciłyby czas trwania. Z wyjaśnień Naczelnika Wydziału MN wynika ponadto, że dotychczasowe doświadczenia wskazują na fakt zatrzymywania większości wychowanków, którzy nie powrócili z przepustki właśnie w miejscu (miejscowości) zamieszkania.

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁵, wnosi o:

1. Prowadzenie poszukiwań z zachowaniem należytej staranności w tym: skrócenie czasu doręczania wniosków o wszczęcie poszukiwań zagranicznych.
2. Rzetelne przyjmowanie zawiadomienia o zaginięciu, w tym: pozyskiwanie kompletnych danych przy ich przyjmowaniu, staranne wypełnianie formularzy oraz prawidłowe nadawanie kategorii zaginięcia.

³⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

3. Dokonywanie terminowej i prawidłowej rejestracji osoby poszukiwanej oraz okoliczności ujawnienia NN zwłok w ewidencji KSIP, a także rzetelne uzupełnianie tych danych w toku prowadzonych poszukiwań.
4. Niezwłoczne przekazywanie notatek zawierających dodatkowe ustalenia w przypadku zaginięć zakwalifikowanych do kategorii I do właściwej komórki ds. poszukiwań w KWP oraz KGP.
5. Wprowadzenie rozwiązań organizacyjnych, które zapewnią prowadzenie poszukiwań kategorii III (a po upływie 30 dni – II lub I) z należytą starannością i bez zbędnej zwłoki.
6. Dokonywanie samodzielnego typowania NN zwłok w ewidencji KSIP.
7. Wzmocnienie nadzoru nad podległymi funkcjonariuszami przyjmującymi i rejestrującymi zawiadomienia o zaginięciu, w tym bieżące wykrywanie obszarów wymagających działań szkoleniowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia października 2014 r.

Kontroler:
Marzena Baradziej
starszy inspektor kp.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Wicedyrektor
Tadeusz Mikołajewicz